

MARUXIA28

Maruxía nº28

Edita:

Asociación Cultural Os Matos
Equipo de Dinamización da Lingua
Galega
Biblioteca

Coordinación da edición:

Natalia Irimia Trigo

Colaboración na revisión lingüística:

Neves Cando López
Bernardo Penabade Rei
Carla Díaz Fernández
Miruca Parga Valiña

Imaxe de portada:

Jairo Vivero Varela

Imaxe contraportada:

Ana Lestao Ben

Impresión:

Gráficas Lar

Depósito Legal:

LU-171-00

Maquetación e deseño:

Abril Bassa Mora
Adriana Polo González
Andrea Karina Carabali Feijoo
Andrea Souto Losada
Celia Leivas Martínez
Damaris Gabriela Popovici
Daniel Pernas Martínez
David José Otero Cortiñas
David Pardo Couto

Elisabeth Mendes Rubal
Félix Pérez Álvarez
Franklin Robert Olaya Saavedra
Iago Mon Fraga
Joe Imanol Cornejo Clavijo
Jorge Blanco Santos
Juan Bernardo Farroñán Villalba
Kemer Saturnino Monteiro da Costa
Laura Prado Chao
Luna Alonso López-Leitón
Manuela Seijo Rolán
Marina Rubal Ponsa
Marta Rubal Losada
Mateo Novoa Castro
Melanie Barbosa Martíns
Nerea Francos Cornide
Noa Martínez Casas
Pablo Balseiro Martínez
Pablo Méndez González
Pablo Míguez Rubiños
Pablo Rivas Romo
Paula López Calvo
Paula López Martínez
Raúl Cayón Fernández
Sara Pedreira González
Simón Chao Sánchez
Sofía García González
Yorel Ladra Ballesteros

Colaboración na maquetación:

Karina Parga Chao
María García Jartín

Ano de edición:

2022

Na maquetación da revista empregamos programas libres:

Scribus, Canva, Gimp e Libreoffice.

- Editorial	4
- Catálogo fotográfico da flora do IES Perdouro Wikimedia Commons	5
- Pasa da violencia	6
- Xeración ECO	7
- Artistas galegos 2022	8
- Proxecto Neo, radio escolar	10
- A nosa árbore da diversidade	12
- Visita ao Castro de Viladonga e á Lagoa de Cospeito	13
- Xubilación	14
- Audiovisuais	16
- Ruta xeolóxica por Burela	17
- Ecoauditoría	18
- Antía Yáñez e a súa novela <i>Senlleiras</i>	19
- Olladas do Perdouro	20
- O Son da Memoria	21
- Ruta por Burela e visita de Maribel a 3º ESO PMAR	22
- Premios Educ Emprende: ideas innovadoras	23
- Entrevista a David Catá	24
- Robots 4º ESO	25
- Florencio Delgado Gurriarán	26
- Xoga e aprende no acuario	28
- Burela sostible en realidade virtual e realidade aumentada	29
- Entroido	30
- Premios San Xoán Bosco 2022	32
- Obradoiro de xoguetes naturais	33
- Olimpíada científica xuvenil española	34
- Peiteados terroríficos	35
- Medidas do acuario	36
- O día das artes galegas 2022: Laxeiro	37
- XIII Concurso de imaxe A.C. Os Matos	38
- XV Concurso de poesía A.C. Os Matos	39
- XV Concurso de relatos A.C. Os Matos	42
- Premio "Eu son Pilabot" para Shiva Alinda	47
- Segura-Mente	48
- Mes da ciencia en galego: Obradoiro de luz, cor e ciencia	49
- Entrevista a Leticia Costas	50
- Coñecemos a nosa vila	52
- Protocolo de bo trato á infancia	53
- Visita á Frouxeira, San Martiño e Mondoñedo	54
- Obradoiro de escritura con Artemisa Semedo	55
- Club de ciencias	56
- Despedida 2º Bach	57
- Pasatempos	58

INDICE

EDITORIAL

Neste curso 21/22 as alumnas e alumnos de 4º ESO pechamos unha grande etapa para comezar outra nova. Hai uns anos chegabamos ao instituto sendo tan só uns nenos e descoñecendo todo o que nos agardaba, mais agora rematamos a ESO con gran ilusión polo que está por vir, e cunha chea de recordos xuntos. É inverosímil que xa esteamos rematando o último ano da ensinanza obrigatoria, e por tanto comecemos, a partir de agora, a tomar camiños diferentes, seguindo cadaquén a súa vocación.

Cabe destacar que vimos duns anos un tanto complicados debido á situación sanitaria, pero nin iso logrou borrar o noso sorriso detrás das máscaras nin as ganas de obter grandes logros. Nesta xeración respírase compañeirismo e amizade, e só queda agradecer ao alumnado e ao profesorado todos os bos momentos, agardando que xamais estes sexan esquecidos.

Este curso relaxouse un pouco en canto medidas de restrición pero o que non diminuíu foron os berros de Natalia para mandarnos calar. Entre iso e os ruidos de teclado puidemos ter unha chuvia de ideas para concretar como ía ser o estilo da revista. O alumnado de 4º da ESO preséntavos a edición número 28 de Maruxía.

Como equipo editor elixido para deixar a revista preparada para a impresión, o centro facilitounos todos os medios para que os artigos que fomos sacando do blog Perdourando estivesen perfectos, usando programas como Canva, para os títulos; Gimp para modificar imaxes e usamos sobre todo o Scribus, elixido antes do Writer para editar os textos e que quedara o mellor posible.

Paula López Martínez e Félix Pérez Álvarez, 4º ESO

Catálogo fotográfico da flora do IES Perdouro en Wikimedia Commons

Como unha das actividades da materia de Cultura Científica de 4º ESO (A e B), realizamos un álbum botánico da flora das diferentes zonas do patio do IES Perdouro. Para isto, empregamos a aplicación PlantNet (dispoñible en Google Play e Apple Store) que nos permitiu identificar a especie de cada exemplar.

Tras sacar unha foto co móbil, eliximos o órgano (folla, flor, talo...) no que nos fixaremos e obtemos unhas porcentaxes coa probabilidade de que a planta sexa dunha especie ou doutra. Tiñamos que escoller a base de datos e empregamos as seguintes: Flora mundial, Europa Occidental, Plantas útiles e Plantas invasivas.

Para asegurarnos de que era esa especie, só aceptamos valores iguais ou superiores ao 80 % en dous ou máis móbiles (de cada parella ou grupo de 3).

Para unha mellor localización das plantas, dividimos o patio en varias zonas: escaleira dereita, cafetería, traseira C, entrada

Tras anotar nun caderno as especies, escollemos as mellores fotos identificadas e publicámolas nun álbum. Podedes escanear o código QR para acceder.

Animádevos a miralas, alí están incluídas as plantas do IES Perdouro en grandes grupos (Pteridófitas, Ximnospermas, Monocotiledóneas e Dicotiledóneas) e, dentro deles, por orde alfabética.

Alumnado de Cultura Científica , 4º ESO A e B

Asplenium adiantum-nigrum

Fento negro

Autor: Daniel Eijo
Cisneros

IGUALDADE DE XÉNERO

8M PASA DA VIOLENCIA!

Para erradicar a violencia de xénero, as nosas compañeiras de Pedagogía Terapéutica e Audición e Linguaxe elaboraron un rosco con 22 definicións que nos axudarán a afastarnos de calquera tipo de conduta violenta.

Para xogar escanea este código

Xeración ECO

O IES Perdouro é merecedor do segundo premio de Generación ECO, tras responder aos nove retos que a entidade sen ánimo de lucro Ecovidrio colgou na súa páxina web. Segundo os seus datos, o IES Perdouro é un 74,46 % eficiente, fomos quen de evitar a emisión de 7529,16 Kg de CO₂ e aforramos 2629,91 litros de auga, o que permitiu ese segundo posto con 395 puntos.

Este premio foi posible grazas á implicación de todo o instituto, xa que os diferentes Departamentos e o alumnado de ESO, Bach, FP Básica e Ciclos puxeron o seu gran de area de moi diversas maneiras: pósters, gravacións de audios, peticións de mellora ás diferentes administracións educativas (mesmo directamente ao Alcalde de Burela), deseño de etiquetas e un árbore de Nadal, diferentes concursos, ecoauditorías, unha guía de receitas, enquisas, instrucións á comunidade educativa para diminuír o uso do coche e dos microplásticos e a posta en funcionamento dun horto escolar.

O premio que gañamos consiste precisamente en materiais para un horto educativo (mesas de cultivo de madeira tratada. substrato ecolóxico, regadeiras, pas, xogo de ferramentas, canas de bambú, anciño, sementes, compostadora e aireador de compost). Non temos dúbida de que esta mellora do horto servirá para poñer en práctica nos vindeiros cursos moitos outros proxectos educativos.

Finalmente, queremos enviar dúas felicitacións:

- Primeiro, á TODA a nosa comunidade educativa, pola participación como equipo para a consecución destes retos, dos que nos estivo informando a nosa profesora de Bioloxía e Xeoloxía Charo Fernández.

- Segundo, a todos os centros educativos participantes, non só aos outros gañadores, senón a todos os centros participantes nos concursos de Galicia, Andalucía e a Comunidade de Madrid, porque estes retos contribúen a crear nas futuras xeracións unha conciencia ecolóxica máis que necesaria.

Departamento de Bioloxía e Xeoloxía.

David Catá

Pamen Pereira

Berta Cáccamo

Versións de Artistas 20 do noso calen

Jorge Peteiro Vázquez

Antía Sánchez

Menchu Lamas

Urbano Lugrís

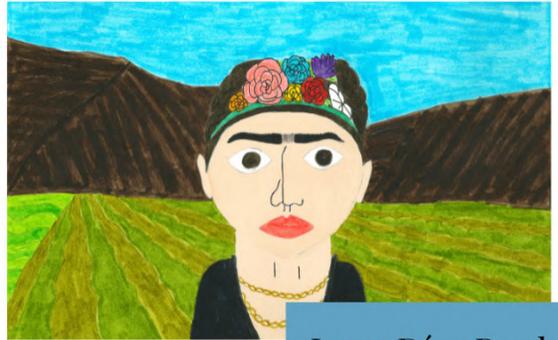

Antón Lamazares

Obras de galegos

22

diario escolar

Isaac Díaz Pardo

Luis Seoane

Carlos Maside

Maruja Mallo

PROXECTO NEO

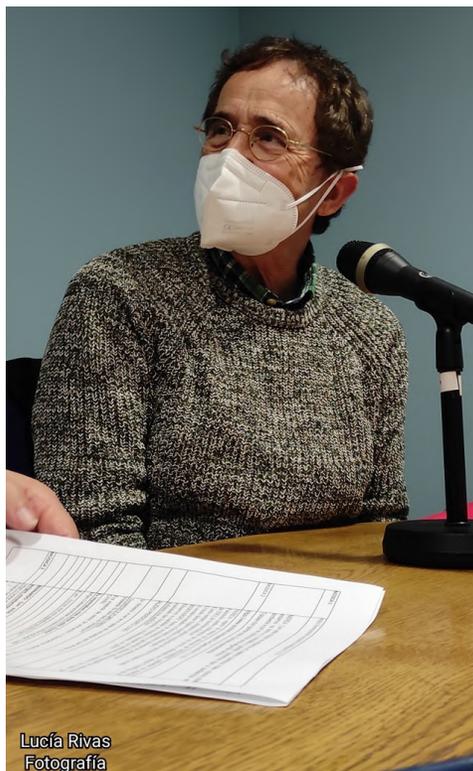

Abrimos a undécima etapa de Proxecto Neo o día 6 de outubro de 2022 cunha entrevista ao profesor Fernando Losada, da área de Bioloxía. Foi o programa 327. Unha semana despois, o protagonista foi tamén un docente: neste caso Roberto Soto Santiago, docente de formación profesional no ramo da Electrónica. Os seguintes convidados foron Cristian Gómez Mesa (do segundo curso do ciclo medio de Electrónica), Raquel Lopes Ramos (estudante de 1º de bacharelato), Íker Trillo Souto e Brais Vila (ambos de 1º de ESO). Con esa experiencia, continuamos dando voz ás novas incorporacións ao instituto: no programa 332 acompañounos Serxio Gómez Couto, que estivo en representación da Asociación Dambara. O propio Serxio foi testemuña do debut, unha semana máis tarde, doutro estudante de 12 anos: Aleixo Fernández Maseda.

No programa 337, emitido o 26 de xaneiro de 2022, contamos coa participación do profesor Francisco Martínez Hidalgo e unhas semanas despois o protagonista foi Xoán Manuel Bastida, docente do ciclo formativo de Imaxe Persoal.

No mes de febreiro demos cobertura ao alumnado que participou no certame das Bolsas Europa para visitar durante 20 días diversas universidades do noso continente. A primeira das participantes foi Laura Rodríguez. No seguinte programa estivo con nós Antón Expósito Campo e completou o ciclo Lin Vizoso, que compartiu protagonismo con dous estudantes de Formación Profesional: Luís Ríos, que se dispuña a realizar a Formación en Centros de traballo do Ciclo de Xestión Administrativa en Potenza (Italia); e Noé Fernández Quelle, que puxo fin a unha etapa de sete cursos consecutivos antes de marchar para Liberec, na República Checa, para facer o estaxio da FCT.

No mes de abril tivemos unha experiencia “de cine”: Juan Farroñán Villalba, de 4º de ESO, contounos a súa experiencia na gravación do programa especial #Gurriarán, realizado por Kaito Studios para a TVG. Da mesma temática falounos Yorel Ladra Ballesteros dúas semanas máis tarde. Xa en maio, Brais Vila fíxonos unha nova colaboración: desta vez foi cronista da viaxe educativa pola Terra Chá (de Viladonga a Vilalba, pasando pola lagoa de Cospeito), unha actividade coordinada pola profesora Carmen Castro Novo. Proxecto Neo fixo a celebración central das Letras Galegas coa intervención de tres neofalantes: o noso colaborador Fernando Losada e as alumnas Imane Oubella, con orixes familiares en Marrocos; e Diana Pillaca, nacida no Perú e residente en Burela desde a infancia.

Na recta final, xusto antes de redactar estas liñas -e cando aínda nos faltan catro programas-, a comunidade educativa continuou centrando o protagonismo. A profesora Carme Sampedro Miranda falounos dos 365 días pola igualdade; e o alumno Íker Trillo visitounos de novo para celebrarmos o éxito do C. B. Baloncesto Burela, unha temática que abordou Alberto Méndez, técnico do equipo, profesor no Colexio Martínez Otero e ex-alumno do IES Perdouro. No último programa de maio contamos coa participación de Shiva Alinda Nurhakim, de 3º de ESO, a quen felicitamos por ter gañado o certame de debuxo e pintura #eusonpilabot e con quen conversamos sobre a comunidade indonesia en Burela.

Bernardo Penabade Rei

IGUALDADE DE XÉNERO

Día Mundial contra a LGTBIfobia: a nosa árbore da diversidade

Hoxe, 17 de maio, á parte de celebrar o día das nosas letras, tamén é o Día Mundial contra a LGTBIfobia. Desde o IES Perdouro quixemos visibilizar o noso apoio á diversidade sexual e de xénero mostrando mensaxes ou palabras positivas para as persoas da comunidade LGTBIQ+.

Para isto, Carmen Sampedro, responsable no centro do Plan Proxecta "Por 365 días de respecto e igualdade", propuxo crear entre todos unha árbore da diversidade. O alumnado escribiu as súas mensaxes en forma de follas de cores que logo foi colgar á árbore situada na entrada do instituto.

Ademais da colaboración do profesorado e alumnado da ESO, Bacharelato e Ciclos Formativos, o CM de Instalacións de Telecomunicacións engadiu unha colorida iluminación. As cores das cartolinas e as das luces LED simbolizan toda a diversidade sexual e de xénero da nosa sociedade.

Esperamos que vos guste e animámosvos a seguir enchendo de follas de apoio a ÁRBORE DA DIVERSIDADE!

Visita ao castro de Viladonga e á lagoa de Cospeito

O mércores 11 de maio o alumnado de 1º ESO fomos de excursión para visitar varios lugares da Terra Chá, concretamente o castro de Viladonga, a lagoa de Cospeito e a área recreativa da Madalena en Vilalba. Nesta saída acompañáronos tres profesoras: María Fernández, Carmen Sampedro e Carmen Castro. Durante a nosa viaxe puidemos ver paisaxes fermosas, como as do val de Lourenzá. Tamén vimos un fenómeno meteorolóxico curioso: a inversión térmica.

Despois dunha hora e media de viaxe chegamos ao castro de Viladonga, onde nos esperaban dúas guías que nos levaron ao museo, onde vimos un vídeo explicativo do castro e a historia da escavación, unha vez rematado dividíronnos en dous grupos para visitar mellor o castro e o museo. No museo explicáronnos como se facían as escavacións e tamén nos falaron dos diversos obxectos que se atoparon neste castro, sachos, ósos, tipos de cerámica... No castro ensináronnos uns tipos de vivendas, o alxibe onde gardaban a auga, a muralla, e unha cova da que non saben a súa función, pero no seu interior hai un musgo que brilla na escuridade.

Rematada a visita ao castro de Viladonga puxemos rumbo á lagoa de Cospeito, onde María fíxonos de guía. Aquí, ao principio do paseo, vimos uns carteis que informaban da fauna deste lugar como raposos, tritóns, ras, peixes ou diferentes aves. Na nosa ruta atopamos observatorios para ver as aves, puidemos ver unha vista espectacular da lagoa. Repasamos con ela as cousas que demos na clase Dende Cospeito saímos cara á área recreativa da Madalena, en Vilalba, onde tivemos tempo para descansar. Para finalizar, a profesora Carmen Sampedro organizou uns xogos moi divertidos.

Alumnado de 1º ESO

XUBILACIÓN

XUBILACIÓN TOÑO BLANCO

A TI, TOÑO

Ao longo da nosa vida imos coñecendo persoas, tanto a nivel privado coma a nivel profesional. Algunhas convértense en compañeiros de traballo, simplemente, e outras, ademais, en amigas.

Contigo, Toño, resultoume fácil. Enseguida empatizamos e conseguimos traspasar o profesional, para converterse en amizade, non si? Pero claro, este mérito non é meu senón máis ben teu, da túa predisposición a que isto aconteza, ao feito de ser persoa que permite levar unha relación fluída. Son fiel testemuña das pontes que vas tendendo, das axudas desinteresadas, do compañeirismo... e, por enriba de todo, da túa INTEGRIDADE persoal e profesional.

Antonio Blanco, Toño, Antoñito... antes de que tomes carreira imos xuntos, se o tes a ben, lembrar algunhas das pasaxes da túa vida

E qué mellor que iniciar o percorrido cunha preciosa descrición que fai de ti o teu querido irmán Pepe:

"O xoves 1 de marzo de 1962, nacía na Estibada o cuarto fillo de Arturo e Carme, co nome de Antonio. Foi o neno máis novo dun barrio con 9 adultos e 16

pícaros e onde foi acollido con moito agarimo.

Neses anos de infancia, medrou feliz nun mundo rural e labrego, ao coidado de todos e especialmente da avoa Carme, aquela que lle cociñaba a tortilla de pataca.

Pero o verdadeiro eixe central da súa vida, na infancia, foi o Carballo do Coto, na Estibada. O lugar que lle imprimiu as pegadas máis fondas.

Xa no ano 1973, con 11 anos, trasládase coa súa familia, a vivir a Ferreira.

Aquí comeza a súa adolescencia. No transcurso destes anos o seu mundo amplíase con novos amigo/as, amizades que conserva na actualidade.

A infancia viviuna na aldea -A Estibada- e a adolescencia na vila -Ferreira- abríndoselle novas portas e novos camiños...

Logo chegou a súa etapa de estudante de bacharelato no IES San Rosendo de Mondoñedo. Era o ano 1977."

Está claro, desde sempre, que as orixes marcan moito e que esa impronta vai pegada á nosa pel e ti non ías ser menos. A partir de agora todo o teu, as túas actuacións, levarán esa marca propia e porase de manifesto sempre. Entón, damos as grazas a teus pais e ao teu contorno por facelo así de ben.

Imos dar un salto: estudas Bacharelato no IES San Rosendo de Mondoñedo, realizas a diplomatura na Escola de Maxisterio de Lugo e xa no 1984 sacas a oposición. Comeza a traxectoria do TOÑO MESTRE. Que palabra tan bonita e completa!!!

Coma case todas as promocións desta década e anteriores, fas a estrea na montaña de Lugo, en Barxa Maior, no Cebreiro, isto tamén marca, por suposto. Comeza, pois, o teu periplo polos institutos da contorna: Monte Castelo, Mondoñedo, Vilalba, Vilar Ponte e, finalmente, o Perdouro, onde teño a dobre sorte de coñecerte e ademais de traballar xuntos, no mesmo departamento (entre nós: que ben escolliche!!)

Para rematar, dicirche que a palabra xubilado non vai contigo, en todo caso vou empregar un termo dos nosos irmáns portugueses: Pessoa REFORMADA e tamén nos serve APOSENTADO. Reformado para vivir outras experiencias e aposentado para enfrontarse a todo con máis calma, con tempo ao disfrute.

Sexa como sexa, xubilado, reformado, aposentado... seguirás en activo noutros mesteres, con programación de novas rutas históricas ou mesmo de menú sibaritas; non te reunirás con pais de alumnos pero vas reunirte para moitas encomendas, comandas... resumindo: non vas estar quedo, como debe ser!!!

Unha aperta moi grande, querido amigo e... benvido ao novo departamento!

Maribel Crecente

PRODUTOS

AUDIOVISUAIS

Día da poesía

Aquí medra a lingua

Día de Rosalía

Día escolar da paz

Rosco Día da Terra

Mulleres premios
Nobel da Paz

25 N

Acrósticos pola
igualdade

Cofeece a Leticia
Costas

#CanceloGurriarán

Receitas de
aproveitamento culinario

Día das escritoras

RUTA XEOLÓXICA POR BURELA

O 23 de marzo, o alumnado de 4º ESO e 1º de bacharelato fixemos un roteiro xeolóxico dirixido por Fran Canosa, un xeólogo galego.

Ao comezo do roteiro, explicounos que hai unha Burela granítica e outra non granítica.

Ademais, pódense observar nunha zona do paseo unhas rochas cunha forma máis ou menos redonda que parece case perfecta, formadas no interior da Terra e que, posteriormente, saíron á superficie.

Tamén nos atopamos con filóns e diques, que son corpos rochosos que cortan outras rochas nas que se encontran. Segundo a velocidade de arrefriamento dos minerais, poden ser aplitas ou pegmatitas. Preto destes corpos rochosos, atopamos unhas rochas cortadas dunha forma peculiar xa que semellaban unha tableta de chocolate ao estar cortadas en cadrados perfectos que semellaban onzas.

Xa na Burela non granítica, atopámonos con outras estruturas xeolóxicas. Puidemos observar pregos antiformes (con forma de A) e sinformes (con forma de U); como estaban repregados sobre si mesmos, non puidemos saber cales eran sinclinais e cales eran anticlinais. É importante sinalar que os nosos pregos son un Global Geosite de España, o que quere dicir que é un dos lugares de interese xeolóxico internacional propostos como candidatos a representar o patrimonio xeolóxico.

Por último, visitamos a praia do Perdouro e nela puidemos observar numerosos cantos rodados, que son fragmentos de rocha puídos e soltos, susceptibles de ser transportados por medios naturais, como as correntes de auga, os corrementos de terra etc.

Tamén puidemos ver os arcos, que foron resultado das ondas que erosionaron selectivamente a rocha, gastando a maior velocidade a rocha fracturada máis branda e máis elevada. Foi unha ruta moi positiva, xa que nos serviu para coñecer máis sobre a xeoloxía presente na nosa vila, que descoñecíamos a pesar de vela case a diario.

Dámari Carballo Dorado, 1º BACH A

Ecoauditoría ambiental da Oficina de Medio Ambiente de UDC

O pasado 24 de xaneiro viñeron, dende a Oficina de Medio Ambiente da Universidade da Coruña, Verónica e Martina, para facer unha Auditoría Ambiental no noso centro. Neste proxecto analizamos os restos do día anterior acumulados no noso instituto para ser conscientes do lixo que xeramos e valorar a posibilidade de separar os residuos segundo a porcentaxe de cada tipo de lixo previamente separado e calcular a porcentaxe de cada un.

Antes de nada, déronnos unha breve charla na que nos explicaron de onde veñen e as cousas que se fan no seu departamento. Faláronnos tamén sobre os residuos, a súa composición e a reciclaxe. A media galega de lixo xerada ao día por persoa é de 1,5 kg aproximadamente e vimos tamén a súa clasificación, os modelos de xestión de residuos, o ciclo da materia orgánica e os seus beneficios.

Logo, fixemos a auditoría. Primeiro dedicámonos á fase de diagnóstico para saber como está o noso centro. Para facelo, comezamos separando o lixo xerado no centro en plásticos, aluminio, papel, materia orgánica, vidro e restos. A continuación, pesamos cada unha das partes previamente clasificadas e finalmente apuntamos e interpretamos os resultados nunha táboa que nos deron.

Dámari Carballo Dorado, 1º BACH A

Antía Yáñez e a súa novela *Senlleiras*

O martes 8 de marzo (Día Internacional da Muller) tivemos a visita de Antía Yáñez, autora do libro *Senlleiras* que lemos na primeira avaliación de Lingua Galega.

A escritora falounos da orixe deste libro. Un día, escoitando un podcast de “Cuarto Milenio”, oíu que unha muller fora atopada morta e o seu bebé xogando xunto ao cadáver; a isto sumáselle que na última fotografía publicada dela víase unha man fantasma. Por iso, ela decidiu escribir un libro que empezara cunha morte e que os feitos se foran desencadeando ao longo da historia. Nese momento ela sabía pouco da violencia machista mais decidiu entrar nese tema para entendelo mellor. A súa intención era escribir sobre mulleres da súa idade coas que sentirse identificada, xa que o común na literatura é que os papeis protagonistas sexan para homes (como exemplo puxo a Harry Potter, unha das sagas que a introduciron no mundo da lectura, xunto coa serie de libros de “Los cinco”; sobre estes últimos libros contounos que sempre se identificou cunha das protagonistas (Georgina), pero que ela non quería deixar de ser muller para facer o que Georgina facía, posto que a protagonista quería ser un rapaz para correr moitas aventuras). Amosounos diversos exemplos sobre o papel literatura, como o caso masculino sabía

da muller na literatura, da autora de Harry Potter, quen non puxo o seu nome completo nos libros porque, se o público masculino sabía que era unha muller, non os lerían.

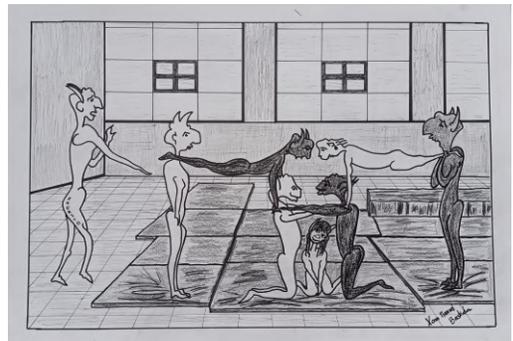
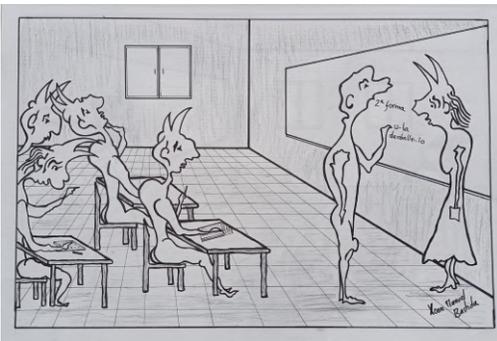
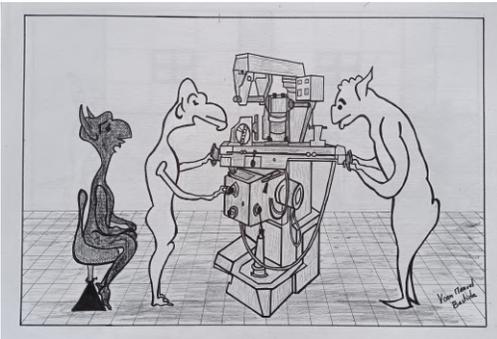
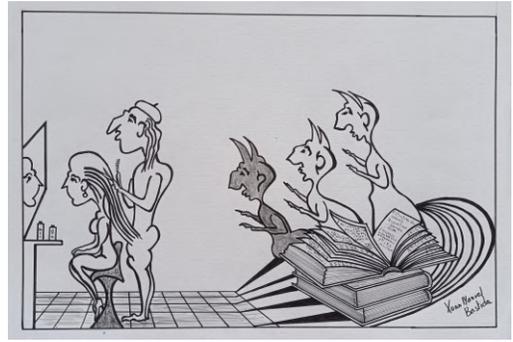
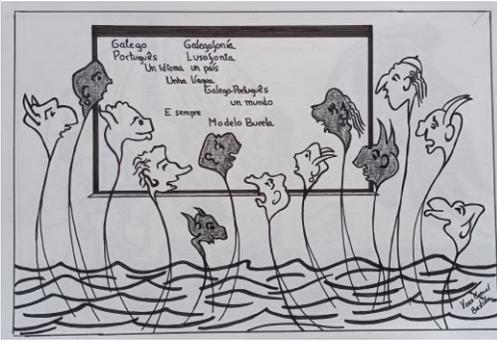
Con respecto á violencia machista, ao longo da charla ensinounos algúns titulares de noticias redactados de maneira agresiva cara ás mulleres, mentres que, no caso dos homes, moitas veces se intentaba diminuír a importancia da situación. A violencia convértese nun circo mediático que parece esconder os agresores e intentar suavizar os delitos que se cometen contra as mulleres.

Tamén nos presentou algúns dos lugares que aparecen no libro como “Vila Chorima”, que agora está en ruínas e que era o lugar a onde Alana foi servir coa súa nai, e onde vivimos a súa infancia. Tamén falou da Rúa Betanzos e da Praza de Lugo, lugares onde se desenvolvía a vida de Alda e Alana, e o Hotel de Francia, que actualmente é o Blue Coruña.

Sandra Lopes Monteiro, 1º BACH B

OLLADAS DO PERDOURO por X.M. Bastida

"O son da memoria"

A voltas coas palabras da Microrrede da Mariña

Co lema "A biblioteca ten a palabra", escollemos traballar a memoria dende dúas vertentes:

A primeira, o rol dos trobadores e xogares na transmisión das lendas, contos e sabedoría a través da oralidade.

A segunda, o patrimonio histórico inmaterial dos modos de vida das avoas e avós do noso alumnado a través da fotografía.

Así pois, o noso estudiantado de 1º ESO conversou cos seus maiores para coñecer e achegarse á vida cotiá dos anos 50 a 70: vodas, comuñóns, festas, romarías, oficios, pesca, xoguetes, vestimenta, gastronomía, orquestras, músicos, escola, etc.....

Pola súa banda, o alumnado de 3º e 4º de ESO, investigou sobre un xograr galego de renome, Martín Codax, do século XIII, e sobre as cantigas de amigo.

Finalmente, interpretaron a primeira cantiga "Ondas do mar de Vigo" con instrumentos confeccionados a partir de materiais de refugallo.

Para ver o traballo realizado polo alumnado escanea os seguintes códigos QR.

Memoria Fotográfica

Xograr e instrumentos musicais

RUTA POR BURELA E VISITA DE MARIBEL A 3º ESO PMAR

O pasado 11 de xaneiro, o grupo de alumnos de 3º ESO PMAR realizamos unha saída por Burela acompañados dos profesores Bernardo, Sonia e Fernando.

Visitamos a parte máis antiga de Burela e vimos recunchos con moita historia como a casa na que viviu o Mariscal Pedro Pardo de Cela ou o cuartel que tiñan as tropas de Napoleón cando se produciu a Guerra da Independencia, o cal, por certo, atópase nun estado lamentable. Tamén vimos varios exemplos de feísmo urbanístico e revisamos vocabulario do galego que se está a perder nas xeracións máis novas como os distintos nomes cos que se coñece un hórreo: cabozo, celeiro ou espigueiro.

Sen dúbida, foi un día formidable no que puidemos saír da aula para aprender cousas ben curiosas da vila na que

vivimos, así como conversar con algún veciño.

Por outra parte, o mércores 16 de marzo, recibimos a visita da gran ex profesora de Xeografía e Historia do IES Perdouro, Maribel. Entre todos fixémoslle unha entrevista na que lle formulamos preguntas sobre as súas orixes, a súa formación, a súa carreira profesional, as súas vivencias no noso centro, as súas afeccións, os seus desexos tras a xubilación... Recordamos tamén moitos momentos gratos vividos con ela nas súas clases ou excursións. Encantounos volver vela e escoitala.

Sen dúbida, foi unha experiencia moi fermosa.

Alumnado de 3º ESO PMAR

PREMIOS

Premios de Edutec Emprende ás ideas innovadoras

Entregáronse os premios ás ideas innovadoras do proxecto Edutec Emprende do Departamento de Economía.

O primeiro premio foi para Alejandro Fernández de 1º de Bacharelato pola súa idea "reloxo intelixente". Consistía nun espertador con sensores que se asegura de que realmente te levantas da cama.

O segundo premio foi para Lin Vizoso de 1º de Bacharelato co seu "ximnasio futurista" con todo tipo de aparellos innovadores para realizar exercicio físico.

E o terceiro premio foi para Iria Jacomé pola súa idea "carro calculador", que consistía nun cuarto pregable que se pode transportar e ao que se lle pode cambiar facilmente a decoración.

ENTREVISTAS

ENTREVISTA A DAVID CATÁ

O alumnado de 1º, 3º 4º ESO tivo a oportunidade de facer varias entrevistas telemáticas a David Catá, un artista plástico polifacético cunha carreira exitosa e impecable.

Nela, o artista respondeu todo tipo de preguntas. Comezouse polas relacionadas co seu ámbito profesional, falou do seu nome artístico, en honra ao apelido do seu avó, da paixón que tiña pola arte xa desde pequeno, dos seus estudos na Facultade de Belas Artes de Pontevedra e do máster de fotografía en Madrid, da cor gris que é a que máis emprega nas súas obras, da inspiración familiar necesaria para traballar, o tempo que lle levou facer varias pinturas (en especial a da cúpula da igrexa de Vieiro en Viveiro), da forma que ten de autocoserse, qué tipo de cámara usa, da inestabilidade do mundo da arte...

David tamén sente paixón pola música, é un gran fanático de Beethoven e da música clásica en xeral. Con oito anos xa aprendeu a tocar un instrumento e a día de hoxe toca o acordeón e o piano. Incluso tamén se abriu e falounos do feliz que é facendo o seu traballo, dos sentimentos e recordos que lle desperta a fotografía, a música e a pintura, do que lle afectou a crise da Covid-19 e da infravaloración persoal que sentía nos inicios da súa carreira.

Ruth Adrio Monterroso, Profesora de Educación Plástica e Visual

ROBOTS 4º ESO

O alumnado de 4º ESO de Tecnoloxía elaboramos, unha vez máis, un pequeno robot. Este curso realizamos un robot bípede baseado no código aberto de Otto, que caracterizamos mediante deseño e impresión 3D, de xeito libre ou similar a un personaxe de ficción. Así temos a Batman, Doraemon, Bob Esponja, Finn, Calimero, Goomba, Mickey, Jerry, Buzz, pitufos, os Padriños Máxicos, ninjas, dinosauros, mexicanos, futbolistas, etc. Unha vez deseñado e impreso, procedemos á montaxe dos distintos compoñentes electrónicos (cableado, soldadura, colocación de sensores...) e a súa posterior programación, que adaptamos segundo as necesidades de cada situación.

Estes robots móvense sobre un tableiro de xogo-aprendizaxe, no cal, a través do xogo, se permite aprender sobre bioloxía, historia, costumes doutros países, deportes, matemáticas, lectura, cores, viaxes, literatura, etc., superando distintos retos ata chegar á meta.

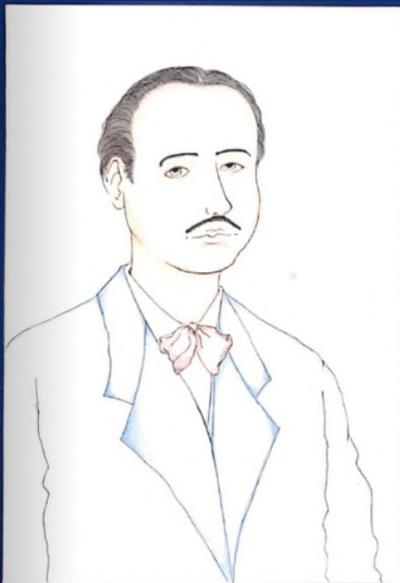
Os tableiros de xogo foron feitos en colaboración con outros departamentos e materias, para así conseguir un traballo interdisciplinar. Por exemplo, no departamento de Francés, elaboraron varios tableiros de xogo coas preguntas e retos nese idioma.

Con este proxecto participaremos en Tecnocienciarte, a I Feira de Tecnoloxía, Ciencia e Arte do IES Perdouro e no VIII Concurso de Traballos por Proxectos, coa participación da biblioteca escolar, no contexto do Plan LIA de Bibliotecas Escolares.

María José Pardiñas Suárez

Florencio Delgado Gurriarán

Cronoloxía

Un neno da aldea

Florencio Manuel Delgado Gurriarán naceu en 1903 en Cárgego, concello da Vila Verdeira de Valdeorras, en última terra escocada antes de entrar en Castela. Os seus pais son un mestre e unha dona que procura de todo e para cultivar vila, que é un dos elementos que o autor máis utiliza na súa obra.

Nenas datas a maneira da poboación dedicábase á agricultura, pero Florencio era unha excepción. Os seus pais pertencían a unha familia burguesa.

Florencio asistía á escola do aldea, recibía clases particulares na casa e seu pai, que era exerceite agromon, participaba activamente na súa formación. Ademais, xa desde pequeno amosa a súa vocación política.

En 1909 abandona Cárgego e vai vivir para Ourense.

Por terras de Castela

En 1913 deixa Ourense para instalarse en Palencia, polo traballo de seu pai. Sería unha estancia curta, pois o bacharelato cursouno en Valladolid.

Volve todos en verán a Cárgego para as vacacións e alí expresa o sentimento galegoista a partir da lectura de autores como Rosalía, Curros e Pardoal e de revistas como A Nosa Terra ou Nós. Son reflexionando sobre a marxinación de Galicia e a súa dependencia da agricultura e da emigración e descubre que hai persoas coas súas mesmas inquietudes galegoistas.

A súa nai morre en 1921 e, anos máis tarde, seu pai solicítalo un traslado para A Coruña. Florencio aproveita para volver a vivir en Cárgego. O feito de vivir en tantos sitios prepara para a súa enriquecedora experiencia.

Primeiras publicacións

En 1929 comeza a traballar como avogado nun despacho do Barco de Valdeorras, onde continúa a súa escasa vinculación polo mundo da poesía.

Nesta época empeza a publicar as seus primeiros poemas en revistas e revistas como El Heraldillo de Galicia ou A Nosa Terra. O seu poema "Ao reboleiro" constitúe un dos primeiros exemplos dunha corrente denominada neoromanticismo.

En 1934 recopila varias composicións que foron vendidas a luz en xornais e revistas e publicadas en Boletín, o seu primeiro libro. Foi acollido máis favorablemente pola crítica e a de Delgado Gurriarán converteuse nunha das voces máis recoñecidas do poesía do momento.

O autor nunca perderá na súa obra o contacto coa súa terra, a súa Valdeorras natal.

Compromiso político e cultural

Florencio decide tomar parte activa na política, pero a súa familia é moi conservadora, polo que é enviado durante uns meses a Madrid, como institución de que retome a preparación dos oposicións que detaxa apartados anos atrás.

En 1933 alíase ao Partido Galegoista e pasa a ser un dos seus referentes. Participa en todo tipo de actos e colabore persoalmente da política e da intelixibilidade: Ouren Pretoyo, Alexandre Borela e Castela.

Comenza a Guerra Civil e a súa vida corre perigo. Locala, seu irmán, talle de Falange en Cárgego, reconstruído ínto.

Os primeiros días queda na casa pola noite e de día agáchase no monte. Pouco despois, insólito no Barco de Valdeorras.

De Portugal a Francia

No verán de 1936, o seu sefo se despocho de avogados do Barco foi o encargado de trasladalo ata Penaferrada. Alí, Florencio calou un tren ata Zamora, para continuar logo ata Valladolid.

Cando se dispuxo a regresar ao Barco, o seu irmán Lucía convenceo de que a súa vida en Valdeorras segue a correr perigo e convenceo de que o camiño do exilio. Cea aquela don paxente seu, escapa a través da Ría de Saca, a fronteira entre Ourense e Portugal.

Unha vez en Portugal, decide trasladarse ao Porto. Desde alí viaxa ata Bardos (Francia), onde é ben recibido polo consulado republicano español. Coa axuda económica dos seus irmáns de Valdeorras, Florencio marcha á París coa compañía dun grupo de galegos.

Camiño de México

No ano 1938 xunto con algúns membros da comunidade española, ven que a súa familia o tallo, chega á Barcelona, para defender a parte da Península que nos caras aínda en mans dos sublevados. Alí, coincide con Castiella e co líder comunista Enrique Lister. Na súa estada en Barcelona, Florencio pasa a formar parte da executiva do Partido Galegoista.

No ano 1939 regresa a Francia para colaborar na organización de plan de axuda de refuxiados españois cara a América e, despois de meses máis tarde, na chamada a Guerra Civil, parten na barcos en dirección á México. Entre os refuxiados, Florencio.

O 7 de xullo o barco arriba a Veracruz. Uns días despois, a SERE (Servicio de Evacuación de Refuxiados Españoles) trasladouno a México D. F.

Galeguismo na diáspora

O primeiro proxecto mexicano de relevancia é a Alianza Nacional Galega, creada en 1941 e que publica unha revista chamada Galicia.

A segunda publicación foi Saudade. Verbo Galgo dos Amélicos. No seu consello de redacción, desamoudo grupo Saudade, liderado Florencio. O principio máis importante de Saudade era a defensa da lingua. Estaba integramente escrita en galgo, moitos os asuntos. Nesta revista íban cabendo artigos de todo tipo: emigración, historia, política, literatura, arte e música... pero sempre sendo Galicia como protagonista. Publicación que remata en 1942 e 1952.

Outro proxecto ao que traballaba Delgado Gurriarán refírese anos á na publicación da libro de poemas Cancioneiro de Iago galgo, o cal se crea con obras de varios autores.

Buscando a vida

A súa Convencional da lista galgo é unha homenagem aos compañeiros republicanos asinados na guerra civil e foi publicado en 1943 grazas ao Partido Galegoista de México. Florencio é o autor que máis traballo achega (12 dos poemas, baixo o seu pseudónimo Nabal).

Toda a súa dedicación editorial e literaria non lle dába para vivir e desenvolver todo tipo de actividades:

- vender de ferramentas, xaropes, aceites, pólvora de guerra, roupa...
- comercializaba empresa de calzado, que traballaba moito zapateiro.
- Casou en 1944 e tivo cinco fillos: Florencia, Cheli, Mexua Idara, Lucía Antonio e Celia María Carmen.
- Xubilouse como comercial da sociedade Iusmatica Quercu Méx.

Novos proxectos no exilio

Na década de 1940 empezara a desenvolver orzara das súas actividades literarias, e de traballo. Traducíronse ao galego poemas fundamentalmente da lírica contemporánea. Dos franceses, traduceu a Paul Valéry e André Rimbaud e, do inglés, a W.H. Auden. Xunto a Filadelfo Castro e Luís Toboá, publica *Poesía inglesa e francesa vertida ao galego*.

En 1953, publica *Galecia infanda* que se compón de 43 poemas que tratan sobre a emigración, as grandes figuras da zona intelectualidade (Xosé Rodríguez, Rosalía, Casanovi), o mundo agrario e as súas tradicións.

A sección máis importante deste libro é a súa "poesía cívica", mestizaxe da Galicia actual e dos paisanos emigrados, escrita nunha especie de cívico galego-portugués.

A revista Veiros

En 1953 fundase en México o Padrado de Cultura Galega, o proxecto de maior transcendencia de todos os promovidos pola comunidade galega no país. Os seus principios son a defensa da cultura galega e o estudo dos problemas culturais, sociais e económicos de Galicia.

O Padrado fai súa a idea da *linguafía*. Florencio xa amosara o seu apoio ao voseísmo entre as dúas pólas en que historicamente se dividiu o idioma galego-portugués e sempre considerara Portugal un país leonés.

Mais a grande iniciativa do Padrado é a revista *Veiros*. Publicouse en 1959, 1962, 1965 e 1968. Os pioneiros foron Florencio, Carlos Vela, Luís Seoane e Elviro Rodríguez, pero participaron nela desde o grupo Núa ata Fernández del Riego, Méndiz Ferrín, Carlos Casares... Foi un verdadeiro fío na cultura galega polo seu alarde de calidade.

Reencontro coa terra

A finais dos 60 léica un proxecto que quedará incoñecido: un dicionario de termos e expresións.

Florencio regresa a España por primeira vez en 1968. Visita a casa familiar en Cegama (Valdeorras). Aproveita para reunir en galegozinas historiadas, para coleccionar os membros da editorial Galaxia, para visitar a Carvalho Calero e para participar nunha homenaxe a Casanovi.

A segunda viaxe a España é en 1976, acompañada pola súa muller. Na volta a México, en Madrid, sobre un infarto que o detén dous meses hospitalizado.

En 1981, regresa a Galicia e é recoñecido como unha das pezas claves para a revidencia da cultura galega fora do país.

Traballo final

En 1981 alíade terá lugar como acontecemento de transcendencia na biografía de Delgado Gurriarán: a publicación do seu libro de poemas *Centenarios*.

Pero non será *Centenarios* o derradeiro título da súa biografía. En 1986, na súa 83 anos, de novo en Edicións do Castro, publica *O soño de Galileo*. Esta obra, en que desataca os seus poemas de loita e compromiso político co galegozino, a república, a democracia, o ambientalismo, a xustiza social... constitúe unha homenaxe a Casanovi e Galileo.

Nesta alíada, Florencio vive en California, na casa dos seus fillos e alí, a finais do ano 1986, sufrirá un segundo infarto. Finalmente, falece o 14 de xaneiro de 1987. Morre nos Estados Unidos, lonxe da súa terra.

Importancia da figura de

Florencio Delgado Gurriarán

Florencio Delgado Gurriarán é o autor homenaxeado nas Letras Galegas 2022. Máis alá de ser autor de obras literarias foi: articulista en prensa, crítico literario, coordinador editorial, lexicógrafo, tradutor e corrector.

Preocupouse de que outros autores escribisen en galego. Estivo en contacto con todos os colectivos, entidades e proxectos vinculados á cultura galega despois da Guerra Civil de 1936.

Destacou en varios aspectos:

- o primeiro, pola orixinalidade da súa produción literaria.
- O segundo, pola súa defensa e militancia a prol dos valores democráticos nun tempo adverso, valores aos que xamais renunciou, e que mantivo accesos mesmo nas angusturas do desterro.

O terceiro aspecto foi polo amor á súa terra, Valdeorras, aínda que tivo que vivir exiliado en México, onde participou en varios proxectos da comunidade galega. Algúns foron publicados en periódicos ou tomaron forma de editorial, por exemplo, *Saudades* e *Veiros*, contribuíndo dese xeito a manter viva a cultura galega cando na propia Galicia a publicación en galego non eran posibles.

Este recoñecemento das Letras Galegas 2022 non se limita só a un autor literario, senón a todos aqueles que, mentres empregaban unha nova vida lonxe da súa terra, se dedicaron a construír a identidade e singularidade de Galicia.

Traballo realizado polo alumnado de 4º ESO B2:

- Andrés F. Andrade Xavier Pinto
Lidiana de Pina Sánchez
Maira Patricia Gonçalves Gomes
Gerson Micael Gonçalves Semedo
Sofía Lopes Ramos
Pablo Míguez Rubiños
Kemer Saturnino Monteiro da Costa
Ádria Pereira Lopes
Daniel Pernas Martínez
Daniel Varela Sánchez

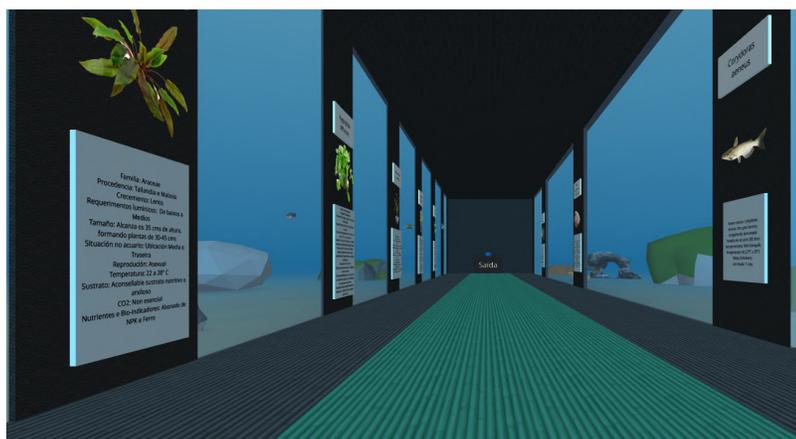

Xoga e aprende co acuario

O alumnado de 4º ESO de Tecnoloxía participou no proxecto D´Tec: Explorando os mundos virtuais, organizado polo CIS de Ferrol. Empregando recursos innovadores, iniciáronse no mundo da Realidade Aumentada (AR) e da Realidade Virtual (VR). Utilizando estas ferramentas achégannos ao acuario do IES Perdoiro, de xeito que podemos coñecer as plantas e peixes que o habitan e xogar coa información aprendida.

@Xunta @galiciacrece @axenciaGAIN #programaDtec #MundosVirtuais

INSTRUCCIÓNS

Burela sostible en Realidade Virtual e Realidade Aumentada

O 25 de setembro de 2015, os líderes mundiais adoptaron unha serie de obxectivos globais para erradicar a pobreza, protexer o planeta e asegurar a prosperidade para todos/as.

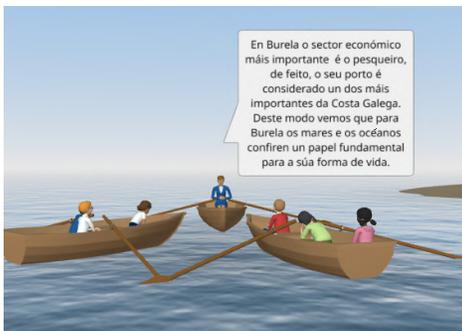
Cada obxectivo ten unhas metas e todos/as debemos facer a nosa parte.

O alumnado de 2º BAC de TIC estivo a traballar con estes obxectivos relacionándoos coa súa vila, Burela, e realizaron unha serie de traballos empregando a Realidade Virtual (VR) e a Realidade Aumentada (AR).

Se queres coñecerlos, dá un paseo virtual por cada un!

@Xunta @galiaciarece @axenciaGAIN #programaDtec #MundosVirtuais

INSTRUCCIÓNS

ENTRADA 2022

PREMIADOS:

1º ESO B - CLASH ROYALE

4º ESO A - PEDRIZO PAN

1º ESO B - A ENTREGA

3º ESO A - PSICOPROTONIC

3º ESO B - MARIO KART

1º BACH B - OS PROFFESIONS

4º ESO B - WOLVES STORY

2º ESO C - NOROESTE

PREMIOS

♟ ENTREGA DE PREMIOS DO CAMPEONATO SAN XOÁN BOSCO 2022

Xadrez

1º premio: David Baltar Pernas / 2º ESO B

2º premio: Unai García Vallecillo / 2º ESO A

Damas

1º premio: Maite Candia Barreira / 1º ESO A

2º premio: Simo Lamnaouar / 2º ESO C

4 en liñas

1º premio: Adrián Díaz Urbano / 2º ESO C

2º premio: Iker Trillo Souto / 1º ESO B

Puzzle

1º premio: Alba Murias Baltar & Paula Trebolle Basanta / 2º ESO B

2º premio: Jorge Díez Río & Antonio Sánchez Otero / 2º ESO A

OBRADOIRO DE XOGUETES NATURAIS

O luns día 7 de febreiro do 2022, José Manuel García Fernández veu á nosa clases ensinarnos os seus xoguetes naturais e de paso fíxonos facer un xoguete a nós.

O primeiro xoguete que nos ensinou e que fixemos foi un barquiño feito cun xunco (que é unha planta que se pode encontrar en zonas húmidas), con espiñas de acacia que suxeitaban o xunco e con follas de loureiro, que tiñan o papel de vela do barco.

O segundo xoguete que nos ensinou foi o saltón. Era un obxecto de madeira que tiña un mecanismo que facía que o obxecto saltara dando unha viravolta.

O terceiro xoguete chamábase rínrán. Era un xoguete feito con noces, un pau e un fío grosso. Funcionaba a base de tirar do fío con forza e a noz encollía o fío de novo para dentro.

O cuarto xoguete foi como o primeiro pero mellor feito e moito máis complicado,

tamén feito con xuncos.

O quinto e o sexto xoguete foron unha boneca e un cabalo feitos de folla de millo que estaban moi ben decorados.

O sétimo xoguete era un colar feito con bólas que un tipo de avespas poden crear nos carballos. Había un máis grande e outro máis pequeno.

O oitavo xoguete era o tiratacos. Funcionaba cunha bóla de papel mollada e cun pau da medida correcta. Poñíanse dúas bóliñas de papel molladas e o pau empuxa a segunda bóla para que o aire se comprima e a primeira bóla saia disparada.

E o noveno e último xoguete chamábase foguete cun xunco. Funcionaba separando un pouco a casca do xunco pola súa base. Logo, collíase unha parte da casca e tirabas da outra con forza para abaixo e o xunco saía como un foguete.

Antía Montenegro González, 2º ESO D

OLIMPIÁDA CIENTÍFICA

Gañamos por segunda vez consecutiva a fase autonómica da Olimpíada Científica Xuvenil Española. A III Olimpíada Científica Xuvenil Española, unha apaixonante competición onde desmostrar habilidades de razoamento e resolución de problemas do ámbito científico.

Na fase autonómica da III Olimpíada Científica Xuvenil Española que se celebrou entre os días 24 e 25 de marzo de forma telemática, participaron 2 equipos do IES Perdouro. A proba telemática consistiu nun único exame de 45 preguntas a resolver en equipos de 3 alumnos. As preguntas requirían coñecementos de matemáticas, física, química, bioloxía e xeoloxía; dun nivel correspondente a un 3.º da ESO «avanzado».

O equipo formado por Nacho Andía López, Alexandre García Pousa e Hugo Gorgojo Basanta de 3º da ESO resultou gañador da fase autonómica. Sendo o mellor equipo de Galicia, participarán na final nacional da Olimpíada Científica Xuvenil Española, que se celebrará en Valencia os 11, 12 e 13 de xullo de 2022. Aí competirán xunto a outros 17 equipos por representar a España na fase internacional.

PEITEADOS TERRORÍFICOS

O Samaín é unha noite de fantasía e misterio onde se lembra e representa todo o relacionado co mundo dos mortos e co propio fenómeno da morte, que tanto atrae aos homes. A orixe da popular festa hai que buscala na vella Irlanda. Na noite das bruxas (Night of Witches) todos representan unha gran escena en memoria dos seres queridos e espíritos falecidos. Os disfraces e as cabzas son símbolos coñecidos do Samaín.

Aquí, no departamento de Imaxe persoal do IES PERDOURO pódeste peitear para prepararte para esta noite de festa tan especial, con recursos e ideas sobre O Samaín, unha das celebracións máis macabras.

Comezamos dando volume ao cabelo con técnicas de crepado como base para realizar as composicións máis atrevidas e burlescas. Empregamos cores temporais para manchar de festa os peiteados recollidos en composicións teatrais e aplicamos “tocados” que dan vida propia ao cabelo. Agardámosvos vivos para o próximo curso.

Medidas do Acuario

Como iniciativa do Departamento de Bioloxía, decidiron levar ao alumnado de distintos cursos a visitar o acuario unha vez ao mes para comprobar distintos parámetros.

A última vez que fomos, comprobamos tres parámetros: o pH, o GH e os NO₂. A maioría son moi sinxelos e só hai que seguir unhas cantas instrucións para cada parámetro. Ademais, fixemos quendas entre os compañeiros para que todos puidesen participar.

Por exemplo, para comprobar o pH só hai que tomar unha pequena mostra de auga e botar dúas gotas de reactivo. Logo, hai que comparar a cor da auga cunha táboa graduada. Como resultado obtivemos que o pH era de 7,5.

Despois, comprobamos o GH, é dicir, a dureza da auga. Neste caso, axudounos a

nosa antiga profesora de Xeografía e Historia, Maribel. Para obter a dureza só hai que botar un pouco de auga e contar as gotas de reactivo que fan falla para que a auga se volva de cor verde.

Por último, comprobamos o valor dos nitratos (NO₂). É necesario botar 4 gotas de reactivo e axitar e, máis tarde, botar outras catro e volver a axitar. Tras comparar coa táboa, obtivemos que había 0 mg por cada litro.

Nicolás Sixto Guisasola , 1º BACH A

LAXEIRO

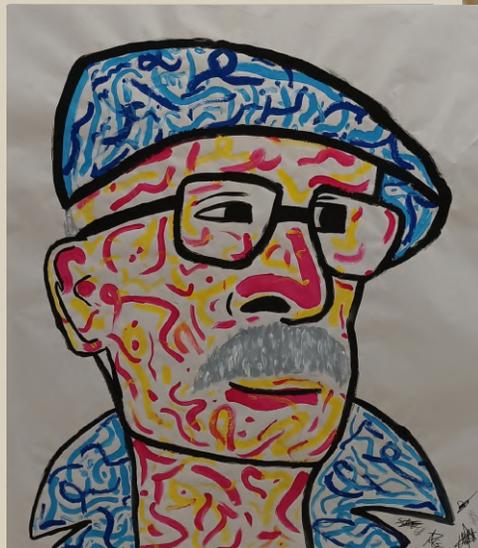
Día das Artes Galegas 2022

BIOGRAFÍA

Xosé Otero Abeledo, máis coñecido como Laxeiro, naceu en 1908 en Donramiro, unha aldea de Lalín (Pontevedra).

Sendo neno emigra coa súa familia a La Habana (Cuba). Cando volta a Galicia, improvísase barbeiro ata que, en 1931, grazas a unhas bolsas de estudos, viaxa a Madrid para formarse na Real Academia de Belas Artes de San Fernando. No 1951 trasládase a Bos Aires, período que tivo unha importancia decisiva, tanto vital coma artística. En 1970 decidiu regresar a España definitivamente, fixando a súa residencia en Lalín, Vigo e Madrid.

O 21 de xullo de 1996, Laxeiro falece en Vigo na etapa máis doce da súa vida profesional.

Lidiana de Pina Sanches, 4º ESO B

COMO ERAN AS SÚAS OBRAS?

A súa obra mostra un afastamento do naturalismo rexionalista da época a través da fusión entre modernidade e tradición.

CARACTERÍSTICAS PARA RECOÑECER A SÚA OBRA

1. Laxeiro delimitaba os seus debuxos cun trazo negro.
2. Os seus personaxes son grosos e grotescos, semellando bonecos ou monicreques.
3. As figuras de Laxeiro amoreáanse, enchendo todo o espazo do cadro.

XIII CONCURSO DE IMAXE

A.C. OS MATOS

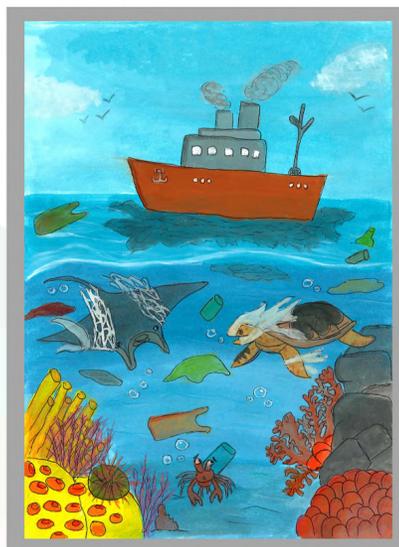
Cara a un planeta mellor

1º Premio 1º ESO

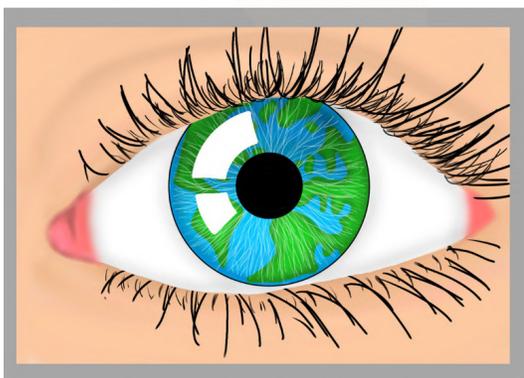
Julia Martínez Casas, 1º B

1º Premio 3º ESO

Shiva Eliska Alinda
Nurhakim, 3º B

1º Premio 2º ESO

Carla Paz Trelle, 2º C

2º Premio 2º ESO

Ana Lestao Ben, 2º A

PREMIOS

XV CONCURSO LITERARIO A. C. OS MATOS

POESÍA - O PODER DA PALABRA

CATEGORÍA 1º ESO

1º PREMIO: Sergio Gómez Couto, 1º ESO B

Eu chorei,
por eses tempos,
por esas palabras,
por deixarme apartado.

Eu volvín chorar,
por ese familiar que marchou,
por eses golpes que doeron,
por esas enfermidades que chegan
e nunca se marchan.

Eu chorei,
de pequeno sen esconderme,
de maior escondéndome para
non partirles o corazón.

2º PREMIO: Julia Martínez Casas, 1º ESO B

Un día de abril chegaches ti,
un amor inmenso que quero por ti.
Só con dicir unha palabra
xa sabes que quero dicir.

O amor é o que sinto por ti.
Ese sentimento de querer
que todo o mundo quere ter.
En cinco palabras dígoche
o que sinto por ti:

Quérote moito ata a fin.

CATEGORÍA 2º ESO

1º PREMIO: Elian Sanches Tavares, 2º PMAR

Cume de estrelas.

Baixo a cabeza,
con medo e tristeza;
as bágoas caen,
sen disimulo.

Os insultos, os golpes,
as bromas que non son bromas,
os susurros por debaixo...
Bágoas caen sen medo ningún.

Estou nun lugar apartado,
baixo a chuvia,
no cume do mundo,
na escuridade das estrelas.

Sen medo,
ante todos,
na escuridade do meu corazón,
despídome de ti.

2º PREMIO: Ana Lestao Ben, 2º ESO A

Non che é necesario pelexar demasiado fácil falar e expresarnos, podemos perfectamente coexistir sen ter que competir ou odiarnos

porque...

Ás veces forma parte de medrar, aprender a expresar a opinión. Lembrade: sempre sen medo ao que digan, sexan opinións ou emocións.

E é que non sempre se está de acordo e iso é necesario comprendelo; non tería por que haber problema manifestándose desde o respecto.

E se non te entenden e falan...

Se falan...

Ti non lles fagas caso, non os escoites, déixaos que digan, déixaos que digan.

Xa sabes que non teñen nin idea; déixaos, déixaos, que digan o que queiran.

Eses que se rin de ti, eses que falan o que non teñen, o que lles falta é empatía, unha calidade de extrema importancia no mundo no que vivimos hoxe en día.

A empatía é esencial.

É unha calidade ben sinxela poñerse no lugar dos demais

e non parece tan complicado e é ben necesaria, ademais.

O diálogo é imprescindible. Por que é difícil aprender a dialogar? Por que é tan difícil ser boa xente e deixar dunha vez atrás a aspereza?

Por que é tan complicado acostumarse a tranquilamente as ideas compartir? Se fose por algunha razón, poderíadesma dicir?

O poder da palabra, iso é o que din... pero... que é o que realmente significa?

A palabra, constituínte de algo maior, só son unha cantas letras agrupadas, unha parte da lingua que empregamos, da nosa identidade forman parte as palabras.

A palabra é un instrumento, unha ferramenta, que nos permite comunicarnos a palabra é máxica, é útil e necesaria. A palabra é a clave, a chave para os humanos.

Pero o poder das palabras reside, sen máis. no xeito e obxectivo co que as empregamos, en aprender a expresarse, a dialogar, en resumo, na maneira na que as usamos.

CATEGORÍA 3º - 4º ESO

**1º PREMIO: Iria Calveche
Barranco, 4ºESO A**

Palabras

As palabras poden ser:
doces como o algodón,
únicas e poderosas,
lóxicas ou sen razón.

Poden abrir novas portas
que te leven á liberación
ou poden dar a coñecer
 cousas
que saen do corazón.

Poden quedar no silencio,
ser caladas e esquecidas,
mais tamén berradas
e de revolución.

Palabras disfrazadas
que agochan sentimentos.
Palabras enmascaradas
que agochan pensamentos.

A palabra, gran instrumento.
Modifica a realidade
nun momento.

Só pronuncialas
xa ten o seu efecto.
As sensación invaden
ao menciónalas.

A palabra é eficaz
e anónima ou pública
pode buscar a paz.

PREMIOS

XV CONCURSO LITERARIO A. C. OS MATOS

RELATO - CARA A UN PLANETA MELLOR

CATEGORÍA 1º - 2º ESO

1º PREMIO: Ana Lestao Ben, 2º ESO A

A berros, en silencio

—...Un só obxectivo común para todos: ir cara a un mundo mellor. Sen guerra, sen contaminación, sen discriminación. Só paz e igualdade para todos. Iso é o que queremos, de acordo?

—Todos perseguen o mesmo: o mundo ideal. Pero ninguén fai nada por iso. Se poñemos cada un da nosa parte pódese chegar a algo, pero deste xeito...—dixo unha compañeira.

—Realmente si que hai xente que fai cousas, ou máis ben que se manifestan, e non logran nada. Só os raros, tolos, hippies... Eses buscan a paz, a convivencia pacífica entre toda a raza humana. Para qué unirse, se ao final non funciona.— dixo outro.

—Polo menos alguén intenta conseguir algo.—comentou alguén.

—Non só depende de nosoutros e nosoutras, depende máis dos que mandan.—dixo outra persoa.

—Polo menos deberíamos admirar a eses que loitan, ou darlles as grazas.

—Pois...—dixo a profesora. Creo que non era capaz de darlle unha resposta ou explicación coherente ao que os seus alumnos estaban a dicir.

Pois non. Ninguén lles “dá as grazas”. Ninguén lles axuda. “Só” lles poñen alcumes, ou din que pertencen a un determinado colectivo ou ideoloxía política. Ou din que non ten sentido que loiten, que están a perder o tempo loitando por algo que a sociedade pide a berros, a berros en silencio... Souo o timbre que sinalaba o final da clase. Estivo ben porque me trouxo de volta ao lugar físico onde me atopaba, afastoume do sitio por onde a miña mente vagaba. Recollín e funme.

As miñas amigas agardábanme fóra. Unha delas bebía auga, outra tiraba cousas ao chan e a outra queixábase.

Estas cousas son cousas normais, pero debido á conversa que acababa de ter lugar na clase puiden darme conta dalgúns detalles como que a botella era de plástico, que o que tiraba eran papeis (cuxo cometido probablemente fora comunicarse cos

compañeiros durante as clases) e que as queixas estaban relacionadas con ir andando porque ao parecer os coches son máis rápidos e cómodos... Parvadas dese tipo.

— Estache ben o panorama — penso, aínda que non o digo en voz alta.

Iso si, estas cousas chamáronme a atención porque tiña na cabeza a conversa que transcribín previamente e iso fíxome darme conta de detalles que noutras ocasións pasarían desapercibidos para min, a pesar de seren tan significativos e descritivos da nosa sociedade.

Mentres baixabamos reflexionaba sobre ese fragmento de conversa na clase de titoría. Eu adoitaba desconectar chegados a un punto. Son tímida e non me gusta dicir a miña opinión por medo a sentirme atacada cada vez que abra a boca polos meus compañeiros.

Por que todo é tan difícil? As miñas amigas ían falando de non sei qué e non sei quen, da xente que se ía pelexar esa fin de semana e sabe Deus que cousas. Pero nese momento eu non lles facía caso ningún. Simplemente ouvíaas por riba. Non con mala intención, non porque non me importasen as miñas amigas, senón porque... Porque non quería e punto.

Eu ía demasiado ocupada criticando (mentalmente) os meus compañeiros e compañeiras por pensar que non ten sentido facer algo para cambiar o mundo e ir cara a un mellor, pero entón decateime de que eu tamén viña reflexionando sobre as cousas malas que pasaban por diante da miña face e, non obstante, tampouco facía nada.

Cando cheguei á casa, saquei as miñas cousas da mochila e púxenme a facer as tarefas.

Levo escribindo desde que teño uso de razón. Collín do caixón o meu caderno de escribir, que literalmente pon na portada “caderno de escribir”, escrito en cor rosa con purpurina pola Clara duns 3 ou 4 anos (idade baseada en que pon escribir con “v”) e despois pon o meu nome e apelidos. Abrino e púxenme a lelo. A razón pola que o collín foi porque ese luns eu necesitaba rirme un pouco, e ese caderno sempre consegue que me acabe rindo. Ese caderno era o meu “diario secreto”, onde plasmei as miñas vivencias de educación infantil e de educación primaria. Para min era algo moi serio e persoal, pero agora léoo e dáme vergoña. Había moito tempo xa que non o lía.

Decidín non usar ese caderno para non “profanar as miñas memorias da nenez” e collín un papel en branco, puxen a data e escribín todo canto se me estaba pasando pola mente naquel momento. Cando rematei lino todo e, para a miña sorpresa, cheguei

a unha conclusión.

A pesar de saber que non me ía atender ninguén (nin tan sequera o gato), reflexionei e dixen en voz alta:

—Non son feliz porque non vivo nun mundo feliz. E farei o posible, todo aquilo que estea na miña man para conseguir cambiar iso e, dunha vez por todas, lograr facer algo importante.—dixen.

Non quedou tan triunfal como eu esperaba, hai que admitilo, pero éche o que hai. Tumbeime na cama a reflexionar e entón chamáronme para cear.

Volvín ao meu dormitorio, puxen o pixama e deiteime. Estiven lendo e entón chegou o gato dar-me as boas noites. Sempre dorme aquí, ao meu carón, e faime sentir ben e, sobre todo, acompañada.

A partir de aquí narro as miñas vivencias como adolescente do século XXI que trata de facer da súa vida unha máis respectuosa co planeta e de conseguir ser feliz consigo mesma.

Ao día seguinte tomei a primeira decisión que cambiaría para sempre a miña vida: deixei de ir en coche ao instituto. Levanteime máis cedo e funme andando. Cheguei un pouco cansa, pero imaxino que iso pasarase cando me afaga.

A xente non paraba de falar, había un barullo desmesurado na aula. Así que fixen algo que nunca faría de non ser porque ese día estaba especialmente motivada e apoderada: preguntar que estaba pasando. Os meus compañeiros e compañeiras parecían sorprenderse de escoitar a miña voz e algúns ríronse polo baixiño. Ao comezo eran só uns poucos, pero despois case todo o grupo se estaba rindo de min. O compañeiro que sentaba atrás miña non se ría, unhas compañeiras de diante tampouco e a miña amiga dos papeis tampouco.

Eu podía oír mensaxes como “a esta volveulle a voz”, “pensaba que era muda, pero xa vexo que non” e outras cousas que prefiro non transcribir, xa que estaban cargadas de odio e non quero lembrarme.

Dei a volta e pregunteille polo baixo ao compañeiro de atrás, de modo que ninguén máis me escoitou.

A verdade é que ninguén o sabe moi ben, pero cremos que faltou a profesora hoxe. —Ah,—dixen cun ton de voz máis alto—agora xa entendo.

Volveu a algarabía de risas e de comentarios, pero eu non ía renderme no meu obxectivo de facerme valer.

A ver, pódese saber que é iso tan gracioso que dixen?— preguntei — porque parece ser un chiste tremendo e eu tamén me quero rir. Os que pensabades que son muda, estabades moi equivocados, iso seguro. Teño voz e o que menos teño é medo a usala, iso acabouse. E aos que vos faga mal que unha muller dea a súa opinión e fale sen medo, podedes irvos afacendo á miña voz porque eu non volvo a calar por ninguén e moitísimo menos por unha panda de inmaturos.

Todos me miraban.

E, coas mesmas, sentei cos brazos cruzados, saquei un libro e púxenme a ler, e seguían mirando para min, pero eu fixen como que non me decataba.

Chegou o recreo pero eu non quería saír fóra. Decidín ir á biblioteca escolar. Na biblioteca collín uns libros sobre sostibilidade para informarme un pouco, que iso nunca está de máis.

Esa semana foi das mellores semanas da miña vida, posto que comecei a ser eu mesma sen medo. Despois do incidente do martes, todos me respectaban e gardaban as distancias comigo e eu era cada día máis feliz.

Esa mesma semana rompín uns pantalóns que me gustaban moito e meus pais insistiron en que fose comprar uns novos. Pero eu non quería e negábame posto que teño como 600 (obviamente isto é unha esaxeración) pantalóns no armario que non poñía.

Todos os que estades lendo isto podedes imaxinarvos a onde van as miñas compañeiras comprar a súa roupa. Pero eu non compro nesas tendas porque... porque non son nada boas para o planeta nin para os humanos, xa que este tipo de tendas de moda teñen os seus obradoiros en países en desenvolvemento e implican o traballo de milleiros de persoas nunhas condicións laborais pésimas. Vaia. É unha mágoa pero supoño que así é a xente.

Aínda que non fose comprar nada, decidín ir dar unha volta pola rúa. Cheguei á casa sobre as seis porque fun dar un paseo polo parque para respirar un pouco. No parque había moito ambiente: nenos e nenas xogando ao fútbol, os seus proxenitores falando do seu colexio (ou do mal comedores que eran), señoras nos bancos dándolles de comer ás pombas, vento facendo bailar as árbores e facendo un son ben fermoso e difícil de ignorar, adolescentes xogando nunha pista preto do parque coa música a toda voz no altofalante e, por último, eu, Clara, sentada na herba escoitando todo e, por vez

Sorrín, por fin. Por fin.

Esas primeiras semanas do meu cambio radical foron duras e difíciles, pero intentei levalo da mellor maneira posible. De feito, dinme conta de que pequenas accións do día a día como volver a saír coas miñas amigas, pasar máis tempo coa familia, facer máis amigos, escribir máis os meus pensamentos, ir máis ao parque, apreciarme moito máis, sorrir, facer máis actividade física, comer mellor, utilizar unha botella reutilizable, comprando, e en xeral consumindo, localmente e un longo etcétera, cambiaron a miña vida. En resumo, fixen cousas que me fixeron sentirme mellor comigo mesma e co meu arredor, co mundo no que vivo. Foi un período de reconciliación con todo o meu mundo. Tamén a xente do meu arredor, como as miñas amigas, volvéronse moito máis conscientes con temas como o coidado do medio, o feminismo, a paz, a non discriminación e demais.

Pasaron os meses.

Era un luns. Cheguei á casa despois de clases como fixera xa uns cinco meses antes, cun sorriso na face. Ese día xa non ía só coas miñas amigas, senón con moita máis xente da miña idade que tamén me quería e me apreciaba. Cando cheguei á casa fixen a merenda e fun ver a televisión, algo que non adoito facer porque non me emociona demasiado a tele. Na tele saían manifestacións, manifestacións deses que eu e o meu contorno coñecemos como raros, tolos ou hippies. Manifestábanse por un mundo mellor, por cambios a escala global. E entón eu fun polo meu caderno e escribín algo así:

Sodes ben necesarios, loitades e loitades sen descanso por algo que eu tamén defendo. Oxalá fora tan valente como para facer todo iso e desafiar as normas do que é correcto. Aínda non estou preparada para axudarnos aí, a pé de rúa, pero fágoo desde a miña casa, desde min mesma, desde os aspectos que si podo controlar. Cambio todo aquilo que non me fai feliz porque, se algo descubrín, é que a miña felicidade debe ir sempre por diante. Os pequenos xestos xeran grandes cambios. Pero agradezo e apoio, a distancia, que saíades á rúa para defender que se fagan tamén grandes xestos, que se faga aquilo que a sociedade segue pedindo a berros, a berros en silencio.

**PROXECTO
NEO**

 @proxectoneo
@proxectoneoenfotos

 @proxectoneo
@proxectoneoenfotos

 @ProxectoNeo

**RADIO
ESCOLAR**

107.7

**MÉRCORES
17H-18H**

CATEGORÍA 3º - 4º ESO

1º PREMIO: Iria Calveche Barranco, 4º ESO A

O reloxo marcaba as sete da tarde. Era setembro. O ambiente tornábase húmido, non obstante a emoción da mocidade facíao cálido. Os estudantes de terceiro da ESO estaban ansiosos por ver as tartarugas. Nun momento o autobús partiría cara á praia, comenzando unha nova aventura que cambiaría a súa maneira de pensar.

Cando chegaron ao lugar, levaron unha gran sorpresa. Non conseguiron avistar ningún animal, en cambio observaron moreas de lixo e unha inmensa desilusión colectiva apareceu, provocando así sentimentos de decepción que pedían a berros unha revolución para que se mellorase a situación.

Na volta para a casa o grupo reflexionaba sobre facer un impacto positivo polo que foron soñadores e ambiciosos. Crearon unha páxina web que ideaba facer unha asociación para recoller todas as praias da zona e restablecer os ecosistemas de varias especies.

Pasaron os anos e decidiron volver un día de setembro calquera. O que aconteceu marcaríaos de por vida. As montañas de lixo desapareceran e a tenrura nos seus corazóns foi despertada pola imaxe de cen tartarugas desprazándose ata o mar.

Premio "Eu son Pilabot" para Shiva Eliska Alinda

Shiva Eliska Alinda Nurhakim de 3º ESO gañou o premio do concurso artístico #EuSonPilabot co debuxo "EcoLinda's Land" na súa categoría. (2º ciclo de ESO)

PREMIOS

1º ESO B: gañador nacional da 4ª edición do programa de educación financeira Segura-Mente

O alumnado de 1º ESO B leva meses participando en Segura-Mente, un programa de educación financeira promovido por Abanca. Trátase dun xogo sobre o Camiño de Santiago vertebrado por catro eixes que se van desenvolvendo en minixogos: educación financeira, emprendemento, coñecemento dos ODS e cultura xeral.

Xa foron gañadores dun premio mensual de 200 € e acaban de gañar o premio nacional da categoría B (1º e 2º ESO) que consiste en 1000 €!!

O grupo vencedor na categoría A (3º a 6º de Ed. Primaria) foi do CEIP Gonzalo de Berceo de Madrid e o da categoría C (3º, 4º ESO e FP Básica) recaeu no IES Jorge Manrique de Palencia.

A clase gañadora participou no xogo en rede sobre o Camiño de Santiago e elaborou varios traballos entre os que destaca un libro de receitas para aproveitar a comida e non tirar os alimentos que nos sobran. Ademais, tiñan que planificar a viaxe, xestionar os riscos e imprevistos, decidir os gastos... E fixérono realmente ben!

Moitos parabéns para 1º ESO B e a súa titora, Carmen Castro, que os liderou neste reto!

Mes da ciencia en Galego : Obradoiro

"Luz, cor e ciencia"

Os pasados xoves e venres 18 e 19 de novembro, o alumnado de 3º ESO do IES Perdouro participamos nun obradoiro chamado "Luz, Cor e Ciencia", para celebrar o mes da Ciencia en galego no noso centro. Esta actividade estaba organizada polos departamentos de Instalación de Telecomunicacións e o Departamento de Educación Plástica e Visual. Foron as profesoras Marga López Periago e Ruth Adrio Monterroso as que nos impartiron este luminoso e colorido obradoiro.

Comezamos repasando os conceptos básicos sobre as cores pigmento (maxenta, cian e amarelo) e as cores luz (vermello, verde e azul), a dispersión da luz branca cun prisma de cristal feito por Isaac Newton, a percepción das cores e as súas mesturas. E para continuar fixemos unha serie de experiencias prácticas:

- Experiencia 1: Observación dos píxeles (RGB) da pantalla do ordenador cun microscopio e a cuatricromía (CMYK) nun libro e nun xornal.

- Experiencia 2: Creación de diferentes cores, cunha tira de neopíxeles de 144 leds (1 metro) controlada por un programa chamado Arduino. Os valores RGB van de 0 a 255 variando estes números

unha cor diferente.

- Experiencia 3: Dispersión da luz branca cun CD.

- Experiencia 4: Descubrimos a cor das sombras.

- Experiencia 5: Con luces led das cores RGB e diferentes formas de cartolinas estivemos xogando coas mesturas das cores e as sombras en grupos de tres.

- Última experiencia: Cunha tira de neopíxeles introducida nun bote con pelotas de pimpón que axudaban a amplificar a cor e controlada por unha app dun móbil puidemos manipular o tempo, o parpadeo e as cores producindo diferentes efectos. Este foi un obradoiro do máis entretido e aos que nos gustan os videoxogos e os ordenadores puidemos comprender un montón de conceptos.

Iago Ramos García, 3º ESO A

Entrevista a Leticia Costas

Leticia Costas (Vigo, 1979) é unha das escritoras máis traducidas e recoñecidas da literatura galega, e os seus libros son constantemente reeditados, entre eles *Unha estrela no vento*, *O corazón de Xúpiter*, *Escarlatina*, *A cociñeira defunta* etc. Os últimos galardóns que conseguiu foron o Premio da Cultura Galega e gañou o Premio Merlín de Literatura coa novela *O neno de lume* (Xerais 2022).

O 7 de abril visitounos no IES Perdouro e realizamos a seguinte entrevista.

Ádila: Ti xa querías ser escritora desde pequena?

- Sempre quixen ser escritora, desde pequena.

Daniel Varela: Con cantos anos escribiches a túa primeira historia que recordes?

- A miña primeira historia escribina cando tiña 13 anos e menos mal que non a publiquei porque me dá moita vergonza.

Daniel Varela: Houbo algunha persoa na que te fixaras ou que te apoiara desde o principio para ser escritora?

- Eu penso que a persoa que me apoiou desde o comezo foi miña nai, que me tivo que levar a todos os eventos cando eu era menor de idade.

Pablo: Vimos que publicabas máis dun libro por ano. Cantas horas dedicas a escribir?

- Escribo menos do que me gustaría, xa que non teño moito tempo. Dedícolle unhas 6 horas ao día.

Daniel Varela: Canto podes gañar cando publicas un libro?

- Eu gaño pouco mais de 70 céntimos por cada libro vendido. Os que máis gañan co libro son os das editoriais e os da empresa de distribución.

Daniel Pernas: Escribiches algunha vez poesía?

- Si, *Xardín de inverno*. Proximamente publicarei outro libro de poemas.

Daniel Pernas: Habería algunha profesión que che gustaría desempeñar á parte de ser escritora?

- Gustaríame facer audiovisuais ou algún podcast. Antes traballaba na avogacía, pero deixeiño porque non me gustaba.

Daniel Pernas: Cal é o teu libro favorito sen ser dos teus?

- Poderían ser *Drácula* e *Cartas de Inverno*.

Lidiana: Cal foi o libro que máis che custou escribir?

- O libro que máis me custou escribir foi *Un animal chamado néboa*. Tiven que facer moito traballo de investigación e foi moi duro ver todas as atrocidades que se fixeron por culpa do nazismo.

Lidiana: Ti escribes o que che gusta ou o que demandan os lectores?

-Eu escribo o que me gusta.

Maira: Por que che gustan os cemiterios?

- Porque a miña avoa me levaba cando tiña entre 3 e 6 anos poñer flores. Eu ía vendo todas as lápidas que por alí había. Agora cada vez que vou a un sitio, gústame visitar os cemiterios.

David: En que te inspiraches para escribir *O corazón de Xúpiter*?

- En que un rapaz lle falaba por Facebook a unha rapaza e intentaba chantaxeala con fotos dela desnuda. Facíalle cyberbullying.

Elian: Coñeciches a alguén a que lle pasara o mesmo ca a Isla?

- Coñecín o caso desa rapaza. Tiña 15 anos; chamábase Amanda Todd. Uns días despois de escribir o libro, vin ese caso, que era parecido ao do libro *O corazón de Xúpiter*. Un home ameazaba a unha rapaza con subir as súas fotos núa e ela acabou suicidándose.

Enol: Tiñas algunha intención ou finalidade á hora de escribir ese libro?

- Para alertar as rapazas e rapaces do que pode pasar cando quedas cun descoñecido.

Álex: Por que escribes libros cun final tan trágico?

- Escribo tamén libros sen finais trágicos pero os que máis vos atraen coa vosa idade son libros dese tipo.

Leydi: Pensaches algunha vez en facer unha segunda parte de *Unha estrela no vento*?

- Non, pero vou publicar en breve unha novela xuvenil parecida a *Unha estrela no vento* e *O corazón de Xúpiter*. Espero que vos guste moito.

Alumnado de 2º PMAR e 4º ESO B2

Coñecemos a nosa vila

O martes 14 de decembro o alumnado de 1º ESO tivemos unha saída para coñecer mellor o noso pobo. Os nosos guías nesta visita foron Antón Niñe e Maribel Crecente, antigos profesores do IES Perdouro.

A reunión comezou no aparcamento do instituto. Alí o profesor Niñe contounos que o noso centro foi inaugurado no ano 1978, que nos seus comezos só había cinco profesores. Ao comezo, dirixímonos ao barrio de Torrentes, onde nos falaron da historia de Burela. Destacáronnos que estivo habitada desde a Prehistoria, que agora pertence á Mariña Central, que é o concello número 314 de Galicia, despois de segregarse no ano 1995 do concello de Cervo. Tamén nos falaron dunha empresa que tivo gran importancia na vila, a fábrica de ECESA, máis coñecida como a fábrica de caolín e que hoxe en día permanece pechada. Como curiosidade, aprendemos que no cabo Burela hai unha rosa dos ventos coas coordenadas da vila.

Despois dunha boa andaina, chegamos á igrexa de Vila do Medio, unha das catro coas que conta Burela. Deste edificio contáronnos moitas cousas, como que se construíu no século XII e que no século XVII sufriu un incendio. Tamén que entre os séculos XIV e XV se realizaron nela unhas importantes pinturas de estilo gótico onde se recollía en imaxes a vida de Xesús para explicar esta historia á xente que non sabía ler. Estas pinturas foron recubertas con cal no século XVI, cando a igrexa acolleu persoas afectadas pola peste. Tamén nos dixeron que o templo estivo aberto ata o ano 1962, data en que este se pechou e se inaugurou o de nova construción. Con este cambio, a igrexa de Vila do Medio caeu no abandono e pasou a ser utilizada como almacén para gardar os carros e a palla. No camiño de volta ao instituto, os nosos guías aínda nos falaron do faro de Burela, que é realmente unha baliza, e explicáronos o que é unha rasa continental como a que vai de Burela a Asturias. En pouco tempo, aprendemos moitas cousas sobre o noso pobo.

Ángel Blanco, Hugo Domínguez,
Sara Rodil, 1º ESO

PROTOCOLO DE BO TRATO Á INFANCIA

O venres 1 de outubro representantes dos Servizos Sociais e do Centro de Saúde de Burela viñéronnos explicar como ter unha boa comunicación cos demais. O alumnado de 1º ESO recibimos a Noelia, Minda, Conchi e Cristina que desenvolven o seu labor como educadoras ou traballadoras sociais. Elas demostráronnos que nas nosas conversacións cos demais ás veces somos agresivos ou, todo o contrario, pasivos.

Cando unha persoa é pasiva, tende a ignorar o que lle din. Non contesta, co que tampouco busca solución se hai un problema. Cando alguén é agresivo, contesta mal, insulta, fai xestos hostís ou ameazantes ou mesmo pega.

O mellor é comportarse de xeito asertivo: dicir o que pensamos e como nos sentimos sen humillar o outro. Trátase de dialogar, respectar e poñernos no lugar da outra persoa, é dicir, ter empatía.

Vimos algúns vídeos para que acertáramos como era a comunicaciobran entre os personaxes e, despois, algúns voluntarios da clase fixeron unha pequena actuación para que analizásemos un pouco como sería unha comunicación pasiva, agresiva ou asertiva.

Esta actividade forma parte dun programa que o Concello de Burela levará a cabo durante todo o curso traballando con nenos e rapaces dos colexios e os institutos da vila para fomentar o bo trato á infancia.

Nadia Fonseca Lopes, 1º ESO B

Visita á Frouxeira, San Martiño e Mondoñedo

O día 10 de maio o alumnado de 2º ESO fixemos unha saída para visitar A Frouxeira, a Basílica de San Martiño de Mondoñedo e a catedral e vila de Mondoñedo.

O primeiro sitio que visitamos foi a Frouxeira, a antiga fortaleza do mariscal Pardo de Cela da que agora só quedan algunhas pedras e as ruínas do que fora o alxibe que proporcionaba auga á fortaleza.

Despois de saír da Frouxeira emprendemos o camiño cara á Basílica de San Martiño de Mondoñedo, que realmente pertence agora ao concello de Foz. A orixe deste nome é que antes ese sitio era coñecido como Mondoñedo, pero ao cambiar a sé diocesana a outro sitio, este pasou a coñecerse como Mondoñedo. Do sitio onde caeu o zapato brotou a auga, e ese sitio é hoxe a Fonte da Zapata.

Despois, saímos cara a Mondoñedo e o primeiro que fixemos foi ir á catedral. A catedral é unha mestura entre o estilo románico e o gótico. A portada da catedral é románica posto que ten arcos de medio punto, e a edificación ten poucas ventás. Na catedral de Mondoñedo está o sepulcro de Pardo de Cela.

Ao saír da catedral fomos á fonte próxima e despois fomos á Ponte do Pasatempo, onde se di que Isabel de Castro, casada con Pardo de Cela, foi retida cando intentaba traer o indulto que os Reis Católicos lle outorgaran ao seu marido.

Foi tamén un bo momento para ver cousas que estiveramos estudando na clase previamente, como os estilos arquitectónicos e a historia de Pardo de Cela.

Ana Lestao Ben, 2º ESO A

OBRADOIRO DE ESCRITURA CON ARTEMISA SEMEDO

Os días 23 e 24 de novembro o alumnado de 1º de Bacharelato tivemos un obradoiro sobre escritura creativa impartido por Artemisa Semedo, que foi alumna do noso Centro.

Co título de “A importancia de reirse e reescribirse”, durante dúas sesións de dúas horas cada unha, desenvolvemos unha serie de actividades relacionadas coa creación de textos e a sensibilización contra a violencia machista.

Nun primeiro momento fixemos un xogo a modo de presentación, para romper o xeo e sentirmos máis cómodos á hora de expresar as nosas ideas; tivemos que elaborar unha frase co noso nome e unha cousa coa que nos identificásemos.

Outras actividades que fixemos foron cadeas de palabras seguindo as ditas polos compañeiros e compañeiras, escoller cores asociadas a unha persoa e escribirlle un texto agradecéndolle algo ou a chamada “caixa de palabras” (elixir unha palabra, pensar cinco relacionadas con ela e redactar un texto).

Na segunda sesión xa tivemos que pensar algo máis e ser máis creativos á hora de escribir as nosas historias ou poemas. A partir dunha frase que nos deu Artemisa, nós tivemos que elaborar un

texto. Despois ensinounos un graffiti de Banksy dunha nena cun globo e a partir desta imaxe tivemos que escribir unha historia imaxinaria ou algunha lembranza da infancia.

Para rematar, centrámonos no tema do 25N, na violencia machista, e tivemos que expresar nun texto qué lugar do noso corpo sentiamos máis tensionado, negado ou agredido e que outras sensacións nos pode chegar a producir o patriarcado presente na nosa sociedade. Esta actividade era difícil xa que non todas as persoas querían compartir a súa opinión cos demais, pero houbo algún compañeiro e compañeira que se ofreceu a contar a súa historia.

Neste obradoiro compartimos a nosa imaxinación, as nosas vivencias e as nosas emocións, algo que, ao mellor, na nosa casa non faríamos.

Iria López e Yago Martínez, 1º BACH

Este curso, por primeira vez, temos un club de Ciencia e Tecnoloxía no IES Perdouro. Está formado por alumnado de 4º ESO, 1º BAC e 2º do CM de Instalacións de Telecomunicacións que, como apaixonados das novas tecnoloxías e a ciencia, levaron a cabo distintos proxectos.

Cabe destacar, a elaboración dunha Scape Room para o alumnado do centro. Co seu enxeño trasladaron ao alumnado a outro planeta do cal só poderían escapar, e retornar á Terra, se realizaban correctamente unha serie de retos e probas. Para isto empregaron a realidade virtual, a realidade aumentada, a elaboración de hologramas, as matemáticas, a química, o debuxo, as habilidades físicas, o sistema binario, a lectura, a electrónica, etc.

Para a caracterización, o día do estreo, colaborou o alumnado de 1º do CM de Peiteado e Cosmética Capilar. A través da maquillaxe conseguiron converter en verdadeiros extraterrestres aos integrantes do club de ciencias e a súa profesora.

Outra actividade que levaron a cabo, foi a participación no proxecto Helping integrado na ONG Ayúdame 3D. Coa colaboración da ANPA do IES Perdouro puideron mercar o material necesario para elaborar trédsedis de mans para persoas discapacitadas de países en vías de desenvolvemento. Así, aquelas persoas que perderon un membro por causas da guerra, por campos minados, por problemas de saúde, etc. poderán optar a unha prótese que lles permita realizar funcións moi básicas pero necesarias para mellorar a súa calidade de vida. Estas próteses serán entregadas a través da ONG aos seus futuros donos/as. Agardamos que lles sexan de gran axuda!

DESPEDIDA 2º DE BACH

Chegou a hora de poñer punto e final á vosa andaina no IES Perdouro. Chegou o momento de voar por vós mesmos e abandonar o niño do Instituto.

Deixades unha gran pegada nos nosos corazóns porque sodes unhas boas persoas; traballastes máis ou menos... iso agora é o que menos... mais sodes un grupo marabilloso: alegre, solidario, unido e sempre disposto a aprender.

Ao longo destes anos pasamos xuntos por moitas boas experiencias e tamén xuntos atravesamos esta escura etapa da pandemia que marcou as nosas vidas. Coa máscara posta pasamos 1º de Bacharelato e comezamos 2º, un ano cheo de interrogantes, cansazo pola situación e, quizais, desesperanza... aínda que cunha pequena luz ao final do túnel. Pero, detrás desa máscara e, a través dos vosos ollos, seguimos vendo en vós as vosas ilusións, alegrías e tamén tristuras.

O IES Perdouro sempre estará cos brazos abertos para vós. Ata sempre !!!

Moitos bicos: Álex, Noemy, Hugo Cobas, Paula, Carla, Eva Fdez., Érica, Manuel Glez., Claudia, Luis, Ana, David, Kai, Ainhoa Dos Santos, Daniel Barreiro, Eva Blanco, Uxía Caldeiro, Anxo, Daniela, Ainhoa Escourido, Nadine, Elisa, Irina, Martín, Xoel, Uxía López, Hugo Losada, María Montenegro, Zaira, Manuel Rey, Ángela, María Valcárcel e Dani Vázquez.

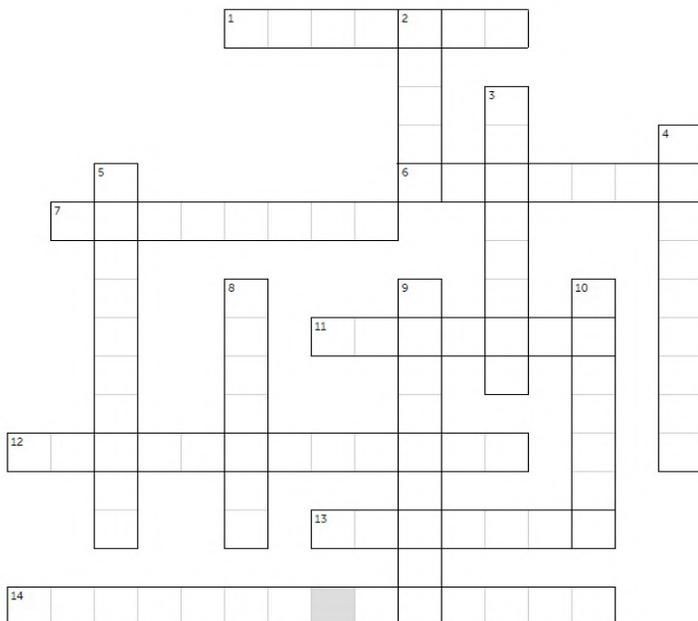
Curso 2021-22

Neves Cando e Xían Liñares, Titores 2º BACH

PASATEMPOS

CRUCIGRAMA: Florencio Delgado Guriarrán

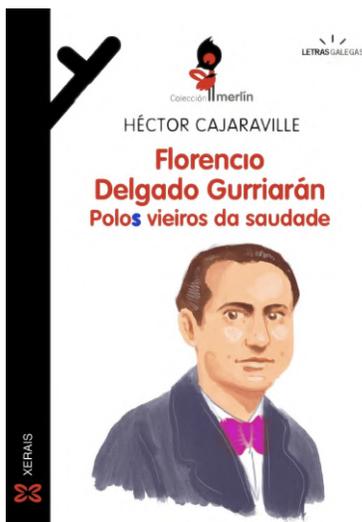
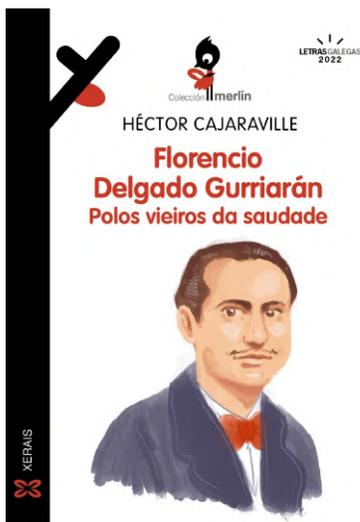
HORIZONTAL:

1. En 1981 volveu a...
7. Fixo o bacharelato en...
11. Dirixiu a revista...
12. Asentouse na empresa...
Queralt Mir onde traballou
ata a súa xubilación.
13. Naceu en...
14. Faleceu en...

VERTICAL:

2. Tiña...irmáns.
3. Na Guerra Civil estivo
exiliado en...
4. En 1934 publica...
5. En 1981 publicou...
8. En 1987...
9. Florencio Delgado...
10. Estudou...en Valladolid.

7 DIFERENZAS

SOLUCIÓNS

S	O	G	I	N	N	S	O	D	V	L	S	E
O	W	O	D	V	O	C	U		S			
V	I	C										
R	E											
I	R											
E	D	V	G	N	V	S						
B												
E	N	E	R	O								
B												
V	I	C	I	L	V	D						

OFERTA EDUCATIVA 2022-2023

IES Perdouro

CICLO FORMATIVO DE GRAO SUPERIOR
· ADMINISTRACIÓN E FINANZAS

CICLOS FORMATIVOS DE GRAO MEDIO

- INSTALACIÓN DE TELECOMUNICACIÓN
- MECANIZADO
- PEITEADO E COSMÉTICA CAPILAR
- XESTIÓN ADMINISTRATIVA

FORMACIÓN PROFESIONAL BÁSICA

- FABRICACIÓN E MONTAXE
- SERVIZOS ADMINISTRATIVOS

BACHARELATO

ESO

IES PERDOURO

Rúa do Instituto s/n 27 880 Burela
Telf.: 982 87 01 02 ies.perdouro@edu.xunta.gal

www.iesperdouro.gal

ESO - Formación Profesional Básica - Bacharelato - Formación Profesional

CONSELLERÍA DE
CULTURA, EDUCACIÓN
E UNIVERSIDADE

FONDO SOCIAL EUROPEO
"O FSE inviste no teu futuro"

<http://www.edu.xunta.es/fp>

Maruxía 28

Equipos de
Dinamización
da Lingua Galega

